

Krogen är sann för man kan man läsa en notering i krogtaxeringen för år 1770 om Fösa kvarn med Fösa krog. Man förstår att mjölnaren kunde erbjuda övernattnings och förtäring till sina kunder.

Året 1788 anmäler dessutom krogtaxeringslängden att Fösa krog taxeras till minikvantiteten 50 kannor (ca 150 liter), givetvis av egen tillverkning.

År 1772 födde krogpigan vid Fösans kvarn, Cajsa Nilsson, ett barn i löndom som hon sedan kvävde till döds.

Hon ställdes inför domstol och förvarades i Smedjegården i Stockholm (rannsakningshäktet) i väntan på dom. Värmdö skeppslag dömde henne på våren till döden.

Begravningsboken av maj 1773 förtäljer att den 19 denna månad halshöggs en Quindsperson vid namn Cajsa Nilsson från Fösa kvarn och brändes på bål vid Stickelbergs (Skärmarö) afträtningsplats för begånget barnamord”.

År 1791 den 23 december krossades mjölnare Lars Forsell i kvarnhjulet på Fösa kvarn.

Lämning av Engelska kvarn i förgrunden och mjölnarens grund i huset, Lugnet, på andra sidan Vikingshillsvägen. Huset hade ursprungligt sin tomt över dagens väg och kvarnlämning.

En av de mer berömda ägarna av Velamsund är konstigt nog Pontus de la Gardie. Det är kanske för att han kring 1680, av en söderslutning på Mörbys

Beata Köningsmark

sin bror, rikskanslern Gabriel, blev riksråd och sägs ha varit begiven på vin, kvinnor och synnerligen lättsinnig trots häftigt surt temperament.

Herrskapet bodde på Södermalm i ett större borgarhus som hette Överkikaren som låg intill infarten till söderledstunneln vid Slussen. Kvarteret har ärvt namnet av huset. Med sin hustru, Beata, hade han svårt att dra jämt men det var hon som hade pengarna.

När Pontus dött blev hans hustru alltid hämtad till sin sommarvistelse på Velamsund, som hon älskade, med den rodde kajutbåten.

Många ägare kom och gick efter Beata Köningsmark men ägarna 1792, bryggare Anders Jonasson Bergs arvingar, byggde färdigt stenhuset på Velamsund som stod klart år 1796. Det var dock Carl Otto Wrangler som rev timmerhuset och började bygga en mangård i sten år 1761. Hans hustru, Ulrika Posse, hade ärvt säteriet av Beata.

Ägaren år 1799, Isak Lorentsson Westman, byggde stallet, stort och långt, hela 11 x 84 meter.

Han byggde också Långa Raden som blev riktigt lång, eller 80 meter. Idag är det mesta rivet. Westman köpte dessutom in lilla Kovik och skapade bland annat torpet Alkärret.

Det var säkert i samband med dessa byggen som ön Madaren började kallas för Tegelön eftersom Velamsunds ekonomibyggnader är i tegel.

Det är nog ingen överdrift att säga om Isak att det var han som lade grunden till det moderna Velamsund vi har idag och den förste, dokumenterat, som bodde här permanent.

ägor, skapade ett vinberg för att ha vin i sin närhet och kunna avnjuta ett glas till sina vitlöksmarinerade sniglar. Pontus lyckades inte något vidare med vinodlingen men inplanteringen av Bourgogne snäckan, (Vinbergssnäckan) vilket tomtägare över hela Värmdö intygar, blev en formidabel framgång.

Pontus de la Gardie som hade många förläningar av egendomar, både i Sverige också i Balticum, blev hårt ansatt av kung Karl XI reduktion. Velamsund hade han köpt av sin svåger Augustin Leionskjöld som i sin tur hade klara, kungliga, papper på oantastligt ägande.

Det var tur det för Pontus som tack vare

En herrgård i den klass som Velamsund onekligen var måste naturligtvis ha ett spöke och vårt kom med Louis de Camps som anlände Sverige med vår första Bernadotte.

Denne de Camps satte gården i utmärkt skick och försökte sig även på att renovera vinberget.

Han byggde ett flertal hus varav ett tvåvånings bränneri rymmande två brännvinspannor om 90 kannors rymd (335 liter). Det var inte för eget bruk utan produkten såldes till ett törstigt Stockholm.

Finkelsmaken tog man bort med hjälp av körvel. Denna utsökta växt finns vilt och i stort överflöd på våra marker om någon läsare skulle vilja ta upp hantverket igen.

Louis de Camps köpte även in egendomen Kil där han bodde på sin ålders höst.

Louis ville nog inte undvara något av livets njutningar men han misslyckades kapitalt med att få fram något vin, skriver Axel Quist i boken om Värmdö.

Historien om spöket hörde författaren första gången av Fru Hagar Mattson på Vikingshillsvägen vid en kräfts-kiva när sextiotal skulle bli sjuttiotal.

Hagar hade mött en vitklädd dam, liksom svävande, vid Velamsunds yttre brygga en sen kväll vid midsommartid. Hon tyckte sig höra damens klagande skrik i natten. Hagar blev så vettskrämd att hon glömde blomsterplockningen som hon var sysselsatt med i det svaga nattljuset. Hon kastade blommorna och sprang, utan att vända sig om, förföljd av hjärtskärande klagojämmer ekande mellan bergssidorna.

Dagen efter tog hon för säkerhets skull maken Malte med sig för att visa honom platsen, men då fanns inga spår av nattens upplevelse kvar och inte heller av blommorna hon kastat.

Skrock, ja kanske, men en tillräckligt bra historia för att både uppskattas och undersökas om det kunde finnas några sanningskorn.

Visst var det sant.

Det var så att de Camps köksmästare, som också var fransman, ville tillbaka till fäderneslandet.

En högsommardag vid midsommartid hade därför, på beställning, ett segelfartyg ankrat upp i Velamsundsviken. Kökschefen var den som skulle med fartyget och med sig tog han familjens enda barn, medan hustrun lämnades kvar.

I förtvivlan gick hon i sjön och dränkte sig.

Enligt sägen återvänder hon därför runt midsommartid och letar efter sitt barn runt stränderna i Velamsund.

Velamsund under von Höpken och familjen Egnell.

Efter Isak Lorentsson Westman, som sålde 1811, kom två ägare innan den ovan nämnde de Camps 1822 köpte gården. Louise fick det ekonomiskt svårt varför kung Karl XIV Johan köpte men lät de Camps fritt få disponera Kils gård till sin död. Oscar I ärver och sålde 1849 till friherre Nils von Höpken på Bogesund. Nils sålde omgående tills han åter, efter fem ägare, 1862 blev Velamsunds säteriherre igen.

Von Höpken var mycket förmögen men hans intresse var i järnhantering och han ägde ett flertal bruk i Västmanland och Uppland. Dåligt jordbruk stod inte högt i kurs hos Nils så han hyrde ut Velamsund till sin systerson von Knorring.

Intresset för lantställe har dock börjat spira hos borgarna i Stockholm vilket även höjde Nils intresse för Velamsund.

Han träffar en man som hette Alfred Sandahl som önskade arrendera mark på Velamsund och avtal om detta skrevs. Gasverkskamreren Alfred Sandahl var en mycket driftig man som närde en fascination för modern byggnadsteknik och villaboende. Han begrep också borgarnas längtan att under sommaren komma bort från det stinkande Stockholm och blev den förste att arrendera av Velamsund. Han ligger bakom många byggnader och samtliga på Tegelön från tiden före 1880.

Det första huset som byggdes på Velamsund med arrende av mark blir sedan kallat, Björkudden.

Sandahl byggde för att hyra ut vilket var mycket lönsamt och 1863 flyttade den första hyresgästen in. Det var kommandörkapten Fredrik Herman Didron vilken vi ska ihågkomma för att han var den som skapade Atlas Copco.

Sandahls Björkudden hade torn, men dagens ritade Erik Josepsson 1896 och byggdes prefabricerat av AB J. O Wagnströms mekaniska snickeriverkstad på Sankt Paulsgatan. Kuriöst kan nämnas att det var i villa Björkudden som stora delar av filmen Fanny och Alexander spelades in.

Nils von Höpken dör 1868 och hans 17 åriga dotter Clotilde Eleonora Anna Carolina Wilhelmina von Höpken von Lantingshusen ärver. (käckt namn). Hon lyckas otroligt nog att driva sina stora egendomar och Velamsund med öar, bönder, torpare och härligheter behöll hon i hela tolv år. Det var fadern som arrenderat ut mark på Velamsund till borgare i Stockholm, på femtio år, som fick bygga sommarresidens, så kallade grosshandlarvillor. Det är dock Clotilde som arrenderar ut östra och västra Långholmarna till bröderna Granholm som manifesterade sitt innehav med att döpa om öarna till Granholmarna, vilket vi sentida hållit fast vid.

På sommaren 1880 möter Clotilde en ung man på 34 år som hette Emil Egnell och i sällskap har den ännu yngre, Wilhelm Montelius. Emil var bondgrabb från Vreta utanför Linköping och hade arbetat sig upp i Stockholm då han hade gott förstånd och affärssinne. Han hade även den goda smaken att gifta sig med Fritz Döllings dotter Julia. Dölling var bryggare från Tyskland och hette egentligen Fredrik varför hans hus, Knarrnäs, heter Fredriksro. Emil Egnell var nu kontorschef på svärfar Döllings bryggeri (Nürnbergbryggeriet) och han hade den här sommaren funderat på en jätteaffär som kunde förverkliga hans stora dröm att bli bryggare. Bryggerier var dåtidens stora finansprojekt och generator av goda vinster. Han sökte hjälp från en ung man av dåtidens finansgenier. En som dessutom, turligt nog, var vän och nära bekant. Han var 28 år och hette Wilhelm Montelius. Wilhelm hade växt upp i den övre borgarklassen och var jurist, vice häradshövding och ombudsman på Riksbanken. Han satt också i styrelsen för L. M. Eriksson tillsammans med Velamsundspionjären, den industrielle riskkapitalisten, kommandörkapten Herman Didron. Det var på Rikets bank Wilhelm lärt sig allt om ägostyckningar och hur förädlingen av ärvda egendomar kunde hanteras.

Döllings sommarbodde på Knarrnäs som arrenderades av Clotilde och det är högst troligt att Clotilde och Emil kände varandra när Emil vid ett möte framlade ett förslag att köpa Velamsund. Clotilde var nog trött på gården där hon sällan vistades och aldrig bebodde så hon ställde sig positiv till förslaget. Man kom 23 oktober, 1880 överens om den svindlande summan om ett hundra femtio tusen kronor.

Ganska omedelbart efter affären lyckas Emil stycka av och sälja de sju tomterna som Nils von Höpken arrenderat ut och får in kapital.

Man arbetar vidare på att stycka mer mark och fram till 1884 säljs flera tomter och dessutom styckas aderton tomter som Emil tar in till sig själv. På de flesta av dessa tomter, som kallas Velamsundstomter, bygger Emil villor för uthyrning.

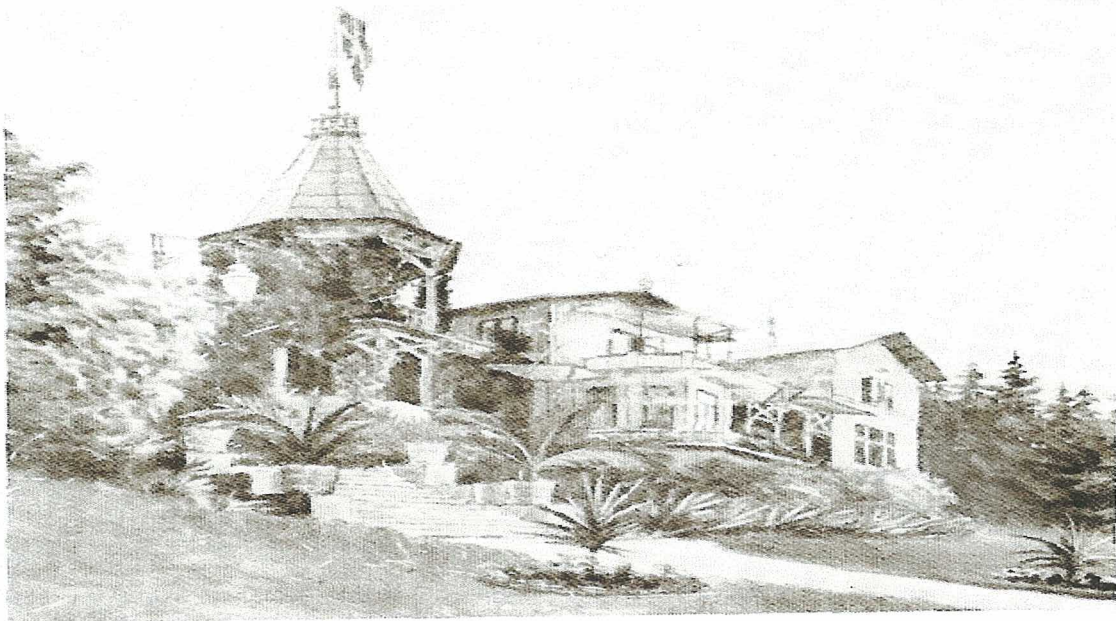
Än idag kan man se och njuta dessa fantastiska kulturpärlor, pietetsfullt, renoverade till åretruntboende.

Emil närde en dröm att bli bryggare och lyckas ena Stockholms alla bryggare till en förening som hette Stockholms Bryggerier AB, där han blev verkställande direktör.

Det är därför inte konstigt att ett stort antal grosshandlarvillor i Velamsund som inte Emil byggde själv är byggda av bryggerinäringens företrädare. (Även bröderna Herrman på Grävlingsberg tillhörde detta umgänge då man hade en fabrik för bryggerimaskiner).

Wilhelm Montelius slår sig ner på en jättestad där han år 1881 låter byggmästare Haglund på Tynningö bygga ett enormt stort sommarpalats i trä, med torn och tinnar.

Huset är stort som järnvägshotellet i Sassnitz beskrevs det av en besökare. Han kallar villan för **Sommarbo** som även hela området heter idag, men då var det Wilhelms tomt.

Sommarbo på Velamsund. Fasad mot norr. Målning på tebord. Ruth Borell-von Sydow, Stocksund

Nils von Lantingshausen von Höpken. Teckning av Maria Röhl. Kungliga biblioteket

Emil Egnell. Foto Dahlöf, Stockholm. Egnells arkiv

Alfred Sandahl. Gun Sandahl, Karlsudd

Häradshövding Wilhelm Montelius, ägare till Sommarbo på Velamsund

Samtliga foton från Ann Katrin Phil Atmers helt fanastiska bok "Sommarnöjet i skärgården". Tyvärr är den sedan länge slutsåld från förlaget men om Ni upptäcker den finns bara ett råd, KÖP.

Boo kunde inte stoltsera som varande jordbruksbygd. Åker och äng fanns mest i små tegar och kusterna var branta och bergiga.

När Stockholms förmögna borgare skulle skaffa sommarvisten blev Boo ett eldorado för etablering samtidigt som detta, av ekonomiska orsaker, stöttades av egendomsägarna.

Inre Boo styckades upp till privata tomter för permanent boende som blev mindre än efter kusterna, där grosshandlarvillorna byggdes på stora tomter. De affärsmän som förstod vad som hände köpte upp stora markområden från tidigare ägare som inte riktigt hängde med. Tomtbolagen blev många och pionjärernas idéer om samfärdsel till det avlägsna Boo dominerade ansträngningarna men blev av olika orsaker inte helt förverkligade.

Pojkarna Emil Egnell och Wilhelm Montelius repeterade år 1884 den lyckade Velamsundsaffären i andra områden och bildar bolag för köpta egendomar.

- Djursholms tomt AB.
- Hornsbergs tomt AB
- Årsta tomt AB

Tillsammans med Generalkonsul Axel Axelsson Jonsson köper man det mesta av Österhaninge socken.

Velamsund blir av mindre intresse, rent ekonomiskt, och avstyckningarna upphör. Det finns av denna anledning faktiskt ingen enda grosshandlarvilla i Velamsund byggd efter 1884 avsett för uthyrning. Velamsund går in i Törnrosasömn något vi lider eller njuter av än idag.

I Djursholm, grundat av bankdirektör Henrik Palme, fann Montelius det han sökte och byggde sig ett nytt ståtligt sommarhus, stannade kvar och sålde Sommarbo. Han sålde, år 1908, till Hjalmar von Sydow som också var Häradshövding och en av de verkliga makthavarna i Sverige. Hjalmar innehade posten som verkställande direktör och styrelseordförande i Svenska Arbetsgivarföreningen.

Velamsund, med grosshandlarvillorna som växte upp, blev en idyll där lugn och frid var förhärskande och man samlades under varma sommarkvällar på verandorna för en punch i vänners lag.

En torpare under Velamsund hade det dock inte så beviljat. Ett avtal var upprättat att torparen skulle göra 52 dagsverken på sommaren och 52 på vintern, förlagda till dagar efter patrons gottfinnande och utan ersättning. Extra dag betalades med 1,50. Otroligt nog hade torparna ofta dräng och piga.

Gården, Velamsund, var i lägervall och helt nergången när Egnell köper, skriver Axel Quist i Värmdö Skeppslag, men när Emil dog 1917 var det en mönstergård.

Quist var pastor på Värmdö och hans morfar var länsman, så han visste nog hur det var på Velamsund. Quist gick ur tiden 1938.

Kuriöst att veta att Velamsunds säteris absolut största intäkt dessa år kom från försäljning av hö i Stockholm (Hötorget). Hölassen kördes med häst och vagn över flottbron vid Skuru och resan tur och retur tog två dagar.

Emil återvänder aldrig till grundidén för Velamsund men utvecklade egendomen till en mönsteranläggning. Emil bodde här sommartid från år 1903 men sonen Fritz permanent under hela sitt vuxna liv.

Det är sonen till Emil, Fritz Egnell, som gör dagens villaområden avstyckade från Velamsund och även Sommarbo.

Namnet på sitt tomtbolag lånade han från grosshandlarnas "Sommartusculum" som grosshandlarvillorna kallades på den tiden.

AB Tusculum bildades år 1921 och drevs av Fritz och senare av svågern advokat Rising

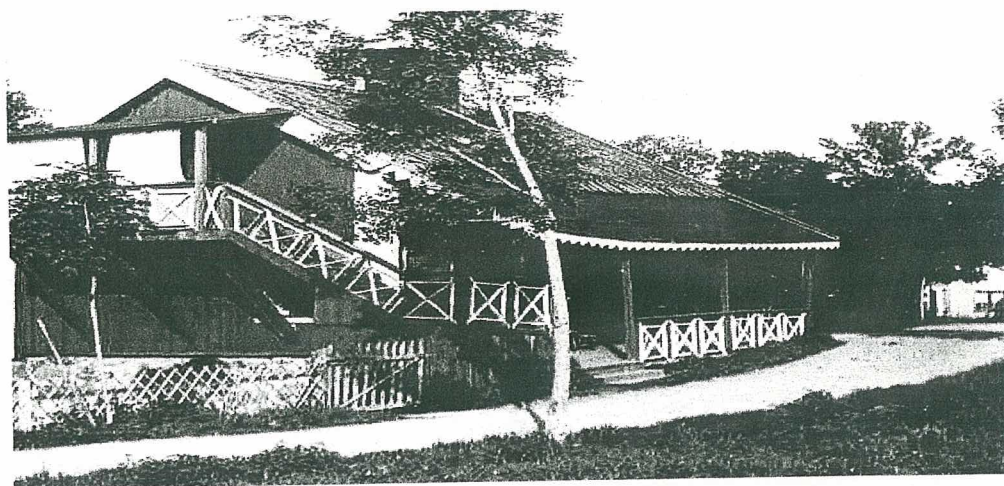
Tusculum är Latin och har betydelsen paradislats.

I Boo bodde nu 543 personer. Prästgården i Ramsmora stod färdigt år 1880. Första prästen kom år 1635 och bodde i en liten backstuga men nu var bostad ordnad.

Ida Gerdman från Gustavsberg blir lärarinna i Velamsunds första skola som låg i ett tvåvåningshus bakom vagnslidret mot stranden, numera rivet.

Ida blev lam och bars ut på gårdsplanen när det blev rast. Hennes privata rum, där hon bodde, låg intill skolsalen på andra våningen.

Holmska stugan med Långa raden i bakgrunden.

Långa raden var ett omtyckt och livligt sommarnöje som började hyras ut för ändamålet kring 1865 av Nils von Höpken. Holmska stugan ingick i Emil Egnells uthytningsverksamhet och fick namnet av en långvarig gäst.

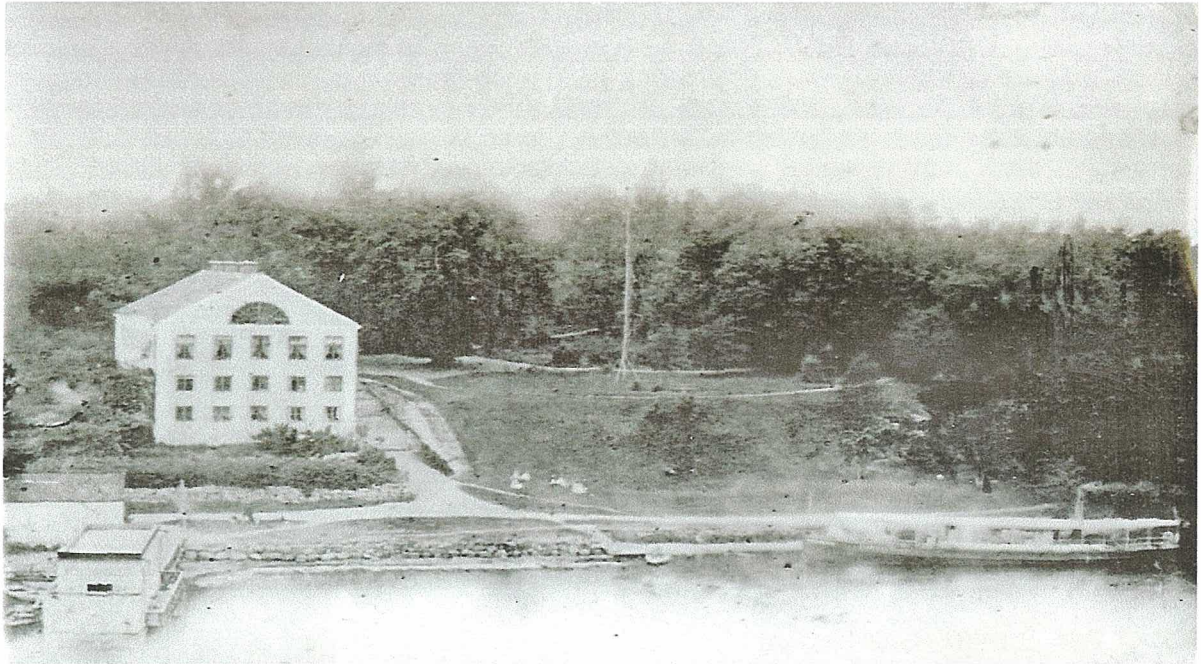
NÅGRA TIDSBILDER

Långa raden 1987 utan restaurang men väl ett båtbyggeri.

Velamsund 1880 med skolhuset som startade detta år, längst bort till höger.
Känner Ni igen Er?

Fotot är ett av de äldre över Velamsunds gård och av indikatorer före 1876.

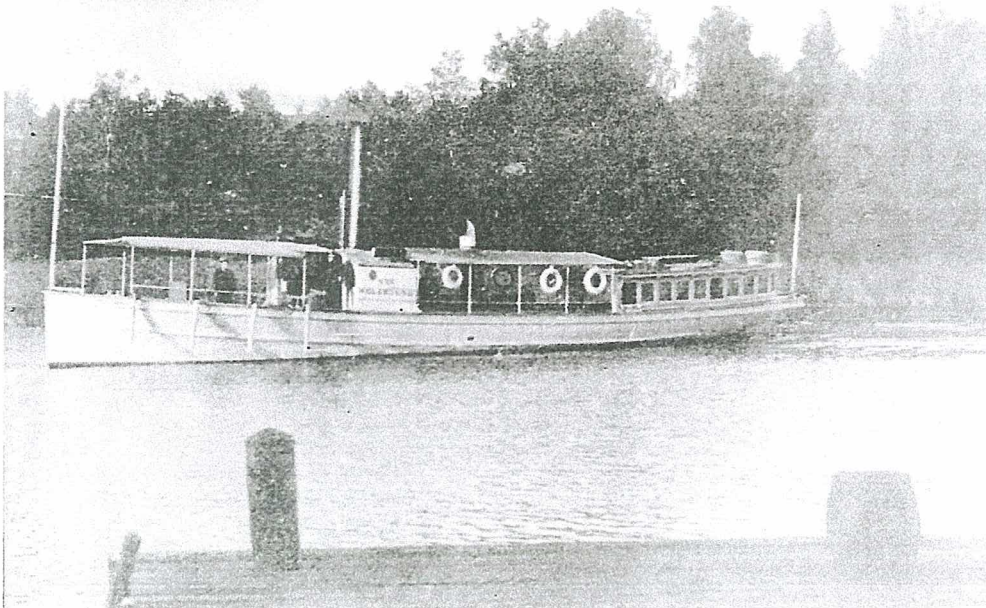
Båten är den äldre SS Velamsund, svart skrov och namnet i fören, oläsligt, med maskin mot akter.

SS Nya Velamsund kom i trafik 1877, hade vitt skrov och namn på stor däcksskylt. Den gamla var såld när den nya kom.

Huset har inga balkonger och gårdsplanen domineras av en stor Lind.

Gångvägen till bryggan nere vid stranden finns och även stolpbryggan med sitt hus som var borta innan Emil Egnell kom 1880.

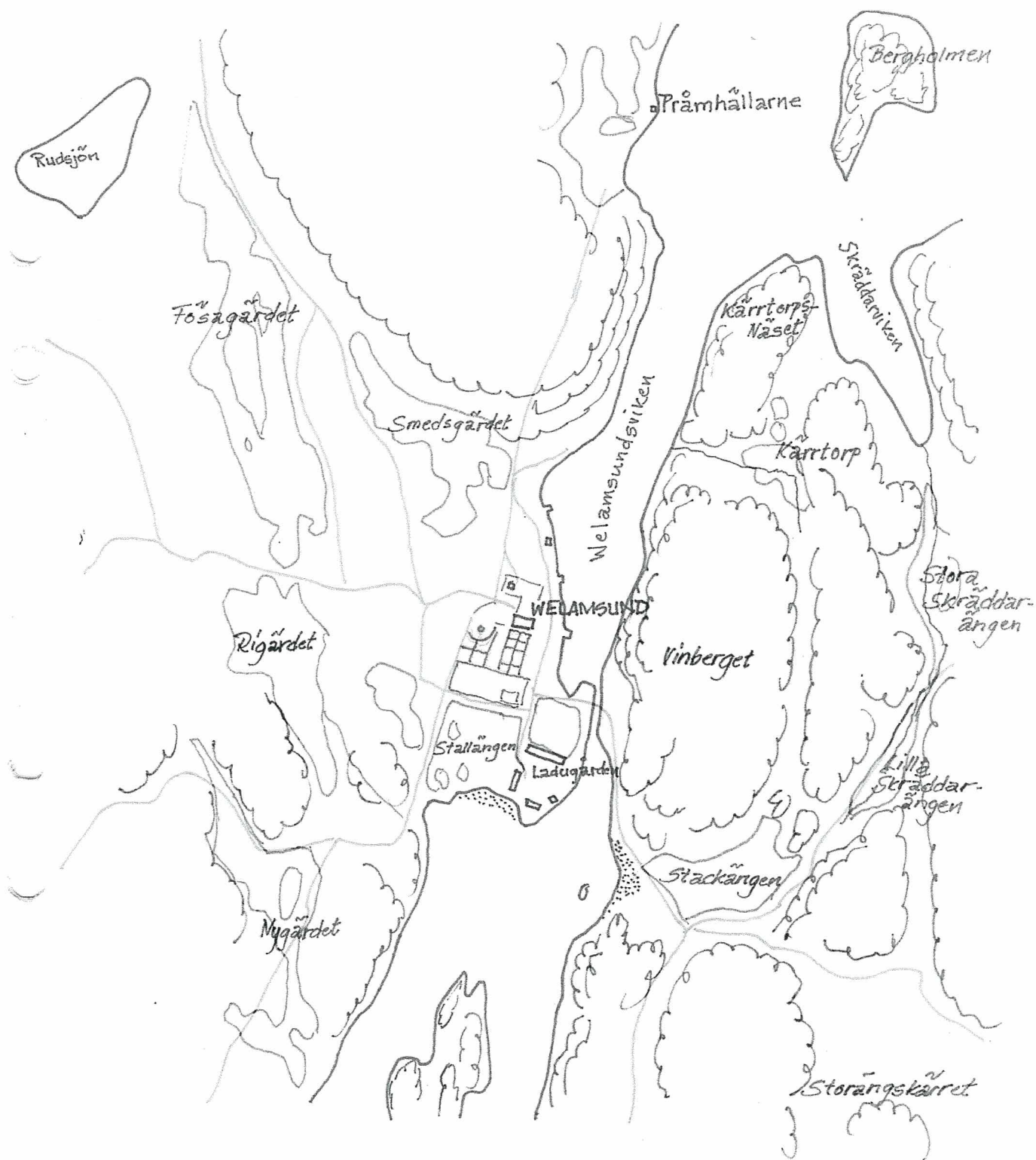
Långa radens badhus kom med Emil Egnell och saknas på fotot. Vilken användning bryggan med brygghuset hade är okänt men kan eventuellt vara bränneriet som de Champs installerade. Bryggan har svårligen kunnat användas för passagerare utan det var nog bryggan som båten skymmer som användes till detta och som finns kvar på kort från 1900.

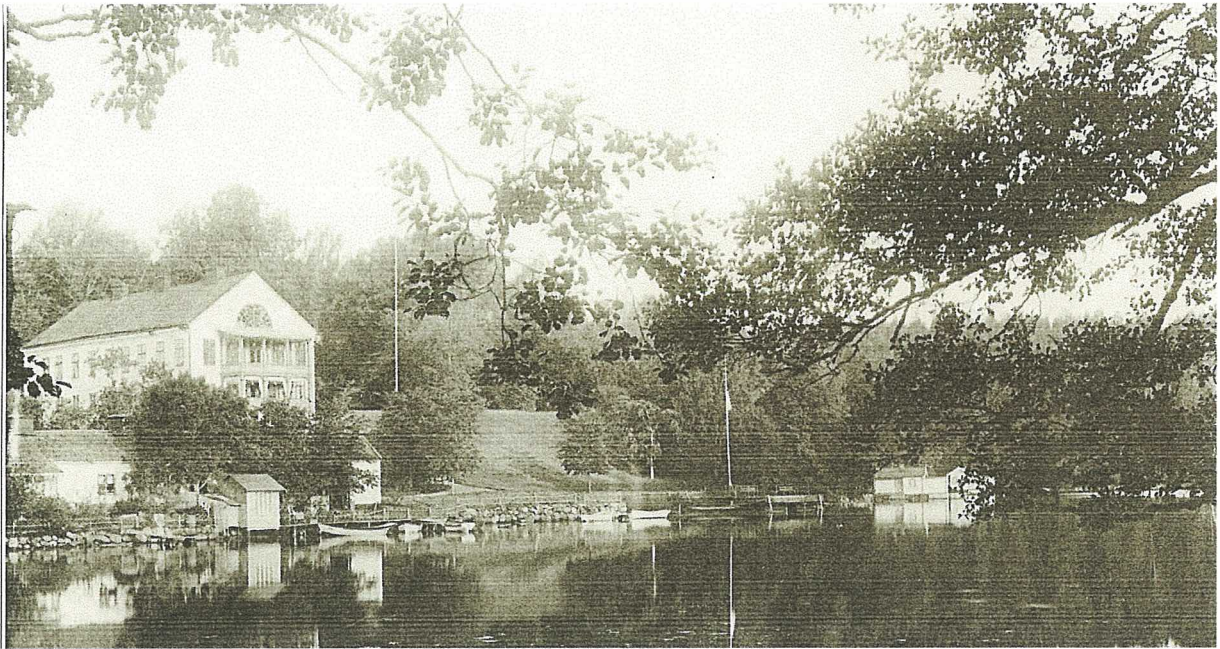
SS Nya Velamsund vid Torsbyfjärden. Se skorstenens placering och namnskylt.

Fotot är från 1886 eller närmaste åren därefter.

Berättelsen om Velamsundsåtarna och Torbåtarna ryms inte i denna skrift.

Efter Norstedts karta över Velamsund 1825

Det här fotot är troligtvis från 1890 plus/minus fem år. Egnells privata badhus och långa radens har kommit upp. Renoveringen av herrgården, i alla fall exteriört, är klar. Balkongerna i två våningar är från första- Emil Egnells- renoveringen. Huset har fortfarande tre skorstenar liksom originalet hade varför kakelugnarna torde ha svarat för uppvärmning, indikerande att rumsindelningen är den ursprungliga. Långa raden har sin ursprungliga längd. Strandstigen till tidigare ångbåtsbrygga är borta. Gamla ångbåtsbryggan men med flaggstång, typ semafor, är monterad indikerande reguljär trafik. Långa raden skymtar bakom badhuset.

Det här är ett foto troligtvis från tid kort efter 1950 och en hel del har hänt. Båten är ointressant då det var en privat som vinterförvarade längst in i viken. Herrgården är renoverad av Fritz Egnell och fått centralvärme vilket syns av att bara två skorstenar finns kvar. Balkongerna är borta, ersatts med en typ av burspråk indikerande att rumsindelningen ändrats. Vindskupa mot gårdsplanen installerad. Gårdsplanen ändrad att rymma bilar, rundeln och Linden är borta . Långa raden är reducerad till dagens men ångbåtsbryggan i betong har inte kommit upp, den lilla är på plats..

Nu ska Ni som tycker Ni har lång resväg till arbetet få följa med en arbetsdag, med båt till Stockholm och träffa andra resanden, en dag i slutet av 1880 talet. Båten, skärgårdens stolthet SS Nya Velamsund, hade inköpts av Clotilde von Höpken 1877 för 18 000 kronor kontant av Motala verkstad. Kommendörkapten Didron var redare. Så här beskriver Erik Jonsson denna dag. (Författaren har lagt till några gubbar och bryggor).

Redan vid halv sju på morgonen lastar man mjölkflaskor på båten vid Velamsunds inre brygga. Dessa ska distribueras till de bryggor man ska angöra. De tomma flaskorna hämtas upp på tillbakavägen. Halv åtta stiger Emil Egnell ombord på SS Nya Velamsund för färd till Stockholm men båten ska först till Fredriksro där svärfar, bryggare Dölling, står beredd. Sedan över sundet till Tegelön där hovrättsrådet Wavrinsky vill åka med från sitt Tomtebo. Härnäst mot Baggetorp där bankokommissarie Bagge står kisande mot solen spanande efter båten. Wimmrets brygga är nästa anhalt där hovtandläkare Skogsborg från Skogswimmret och grosshandlare Lundin väntar. Sedan är det Lindsets brygga för att hämta kamrer Sandahl. Vidare ska hovtandläkare Förberg från Tuppuddens brygga med innan det är dags att gå över viken, dom hundra metrarna, till Kommendörsbryggan på Sommarbo. Där väntar vice häradshövding Montelius i samspråk med kommendörkapten Didron (Didrons villa Stugan köptes långt senare, återuppbyggd efter en brand, av en tennisspelare vid namn Borg). Nu var det inte långt till Fagernäs där Grosshandlare Sutthof och Hovindendent Nyström vill med.

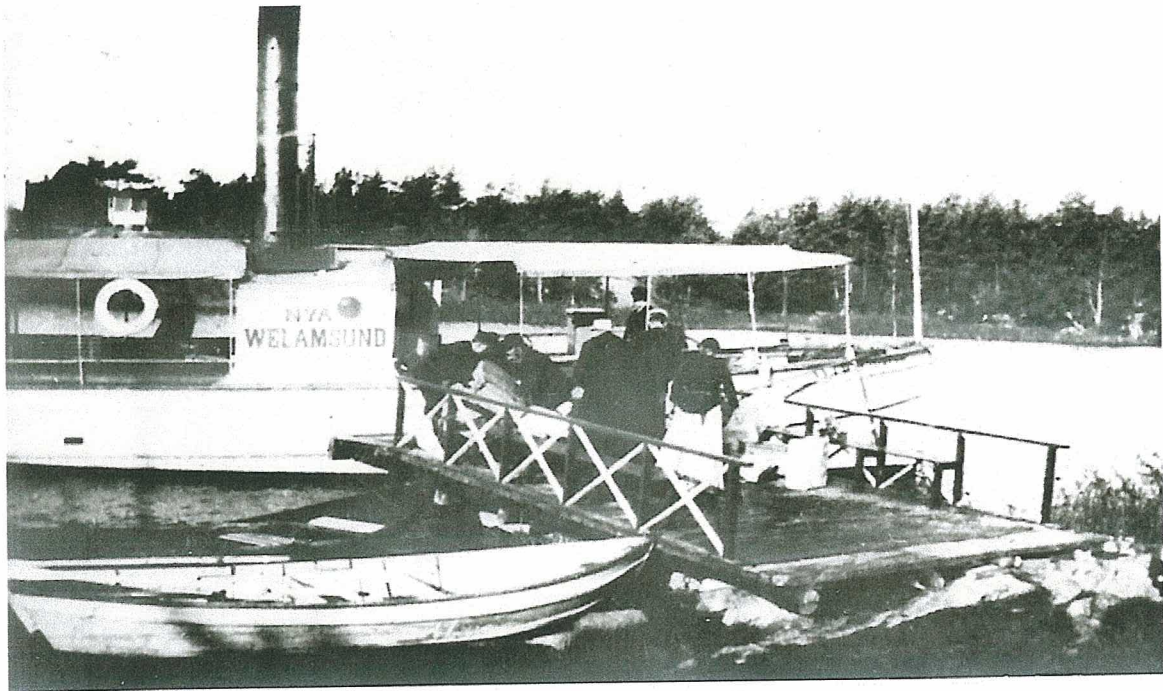
Sedan full fart igen nu till Björkudden där fabrikör Herman Friedländer står och beundrar sitt hus som senare, ombyggt och sålt, skulle komma att kallas "Franska skolan"

På Vikingshillsbryggan är konversationen i full gång mellan Almedalens Major af Edelsvärd och bröderna Phil, bryggare respektive bagare och boende i villa Vikingshill. Sahlin givetvis och generalkonsul Carlstedt från villa Blåsut, det som senare kallas Karlshill. Mässingslagarmästare Wisén från Björkvik och segelmakare Tull från Röda stugan är också med.

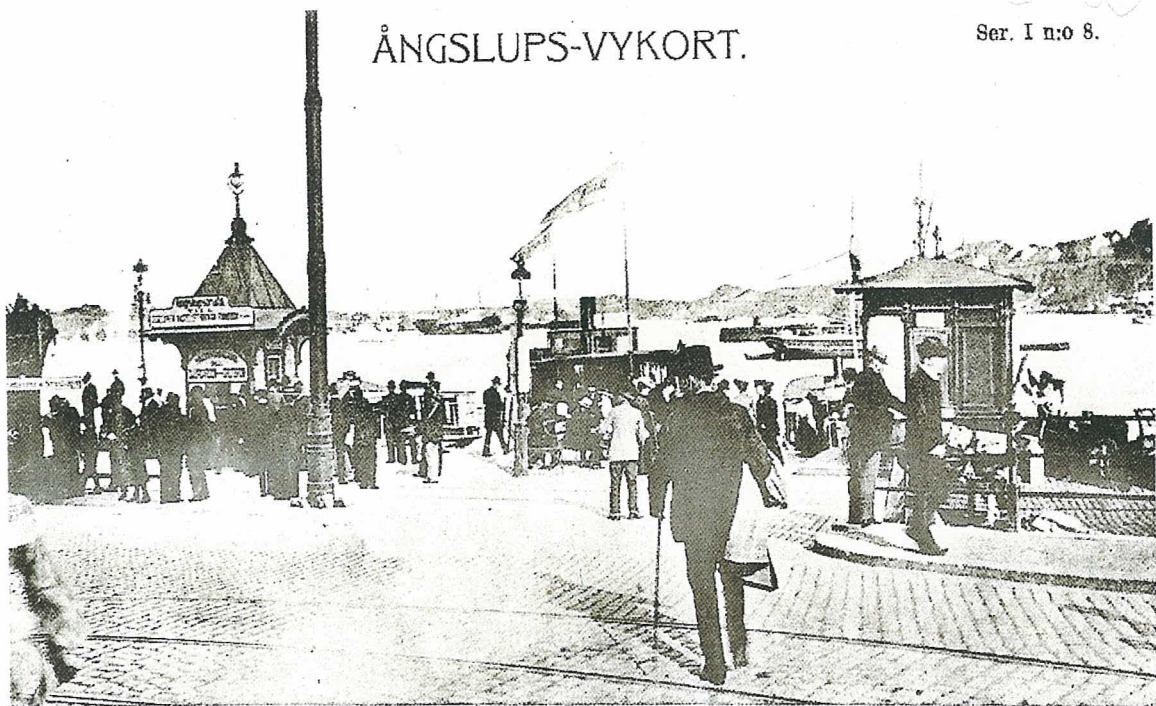
Nu en lätt gir in till Fösa ångbåtsbrygga där segelmakare Österberg från Rørsundavik (Backebo) och de i Bergshyddan boende grosshandlarbröderna Ameln med Fridtorps, byggmästare Agrén, ivrigt gestikulerade om något viktigt hoppar ombord på båten.

Nästa anhalt är Risets brygga där snörmakare Wiberg från Skogshyddan, grosshandlarna Slettengren från Hyddan och Stauss från Tallhyddan, står och spanar efter båten.

Fågelsångens brygga där passageraren, kvarndirektör Bengtsson, nickar igenkännande när han stiger ombord. Så är det Dalen som ska angöras för att häradshövding Edman vill åka med.

SS Nya Velamsund Troligen vid Fredriksro.

ÅNGSLUPS-VYKORT.

Ser. I n:o 8.

RÄNTMÄSTARETRAPPAN

OMBORDSTIGNING.

Den här dagen hoppar man över Grävlingsberg där bröderna Herrmann några år senare kommer att kliva på för att ta sig in till bryggerimaskinerna. Nu var det Eols udde som gällde där korkskärrarbröderna Wicander och plåtslagarmästare Lindström står och skvallrar med hovrättsrådet Munthe. Han bor på Beateberg och har varit mentor för Jenny Lind. Statsminister von Post från Kummelnäsviken puffar på en cigarr.

Nästa hållplats är Hasseludden där grosshandlarna Franke på Skepparholmen och Ängshyddans Engellau ska med. Ingenjör Hellstrand och bokbindare Lindmark från Hasseludden och läderhandlare Horngren på Skogshyddan väntar tillika på båten.

På Hamndalens brygga går skalden Gellerstedt omkring och gnolar på en melodi som han släpper när båten lägger till och han och arkitekt Zettervall går ombord.

Stora Nyckelviken är järngrossören Schöns bostad och brygga och i lilla Nyckelviken är det grosshandlare Sundströms tur att stiga ombord. Båtresorna skapade, då som nu, en stor social gemenskap och präglades av gemyt, skvaller och gärna ett glas punch men redan vid Ellensvik, Tjördalen och Agustendals bryggor ska de första passagerarna av och notarius publicus, Sven Wessberg, ombord. Agustendal kallas idag för Nacka Strand.

Efter stopp för av och påstigning vid Sjötullen och Dockan kan man till slut lägga till bland roddarmadammernas grönmålade, guppande, slupar vid Bomhustrappan vid Gamla stan.

Nu är klockan halv tio och kapten Berg vandrar glatt mot stamloket "Riga" som låg på Österlånggatan, i den lokal som Gordons tågvirkeshandel senare övertog.

Efter en stadig frukost har han lite bestyr med att få ombord kol till hemfärden som startar halv tre.

Korta behagliga arbetsdagar kan tyckas men dom flesta av resenärerna hade lägenheter i stan om övertid behövde tillgripas, men det var sällan aktuellt. Konstigt nog klagade ingen på långa restider vilket dessa herrar har gemensamt med dagens båtresenärer. Kan det vara sjöluften?

Vintertid, skriver Emil Egnell, fick man ta landvägen och riskera livet i de vanvettigt branta backarna till Skuru flottbro.

När sjön var frusen tog man därför isvägen från Kil över Baggensfjärden till Moranedet där krogen Ekoln låg. Därifrån till Duvnäs och vidare på den långsmala sjön, Stubbsundet, vid Kolbotten fram till Nacka. Efter en kopp kaffe på Nackanäs vid fyratiden på morgonen fortsatte färden över Nackasjön och Hammarbysjön tills man kom fram till Värmdögatan.

I ljuset av en sådan färd framstår även bussen som en utmärkt alternativ.